

Spis treści

Przedmowa do wydania polskiego	19
Przedmowa	23

Część I Wprowadzenie

Rozdział 1	
Ekonomia a gospodarka	29
1.1. Problemy ekonomiczne	30
Szoki cenowe na rynku ropy naftowej	31
Podział dochodu	33
1.2. Rzadkość zasobów i ich alternatywne zastosowania	35
1.3. Rola rynku	39
Gospodarka nakazowa	40
„Niewidzialna ręka”	42
Gospodarka mieszana	43
1.4. Ekonomia pozytywna i ekonomia normatywna	44
1.5. Mikroekonomia i makroekonomia	46
Podsumowanie	48
Zadania sprawdzające	49

Rozdział 2	
Narzędzia analizy ekonomicznej	51
2.1. Dane ekonomiczne	53
Szeregi czasowe danych	53
Dane przekrojowe	54
2.2. Wskaźniki	55
Wykorzystanie wskaźników cen jako wielkości przeciętnych	55

Wskaźnik cen detalicznych i inne wskaźniki	56
2.3. Wielkości nominalne i realne	57
Ceny realne (relatywne)	58
Siła nabywcza pieniądza	59
2.4. Sposoby mierzenia zmian wielkości ekonomicznych	60
2.5. Modele ekonomiczne	60
2.6. Modele ekonomiczne a dane	62
Empiryczne potwierdzenie teorii	62
2.7. Wykresy, linie i równania	64
Dopasowywanie linii na wykresach punktowych	65
Czytanie wykresów	65
2.8. Inne spojrzenie na założenie: pozostałe czynniki niezmiennicze	68
2.9. Teorie ekonomiczne a rzeczywistość	70
2.10. O niektórych rozpowszechnionych uwagach krytycznych na temat ekonomii i ekonomistów	71
Podsumowanie	73
Zadania sprawdzające	74

Rozdział 3

Popyt, podaż i rynek	77
3.1. Rynek	77
3.2. Popyt, podaż i równowaga rynkowa	78
Cena równowagi	80
3.3. Krzywe popytu i podaży	81
3.4. Co kryje się za krzywą popytu?	83
Ceny innych dóbr	83
Dochody nabywców	83
Gusty	84
3.5. Przesunięcia krzywej popytu	85
3.6. Co kryje się za krzywą podaży?	88
Technika	89
Koszty produkcji	89
Działalność regulacyjna państwa	89
3.7. Przesunięcia krzywej podaży	90
3.8. Wolny rynek i kontrola cen	91
3.9. Co, jak i dla kogo	94
Podsumowanie	97
Zadania sprawdzające	98

Część II

Mikroekonomia pozytywna

Rozdział 4

Elastyczność popytu i podaży	103
4.1. Reakcje popytu na zmiany cen	103
Popyt elastyczny i nieelastyczny	108
Determinanty elastyczności cenowej popytu	108
Przykłady	109
Wykorzystanie elastyczności cenowej	109
4.2. Cena, wielkość zapotrzebowania i suma wydatków	110
Ceny biletów na mecze piłki nożnej	113
4.3. Inne przykłady zastosowań elastyczności cenowej popytu	114
Mróz na plantacjach kawy	114
Rolnicy wobec nieurodzaju	114
4.4. Krótki okres i długi okres	116
Jak długo trwa długi okres?	116
4.5. Mieszana elastyczność cenowa popytu	117
4.6. Wpływ dochodu na popyt	118
Dobra normalne, dobra niższego rzędu i dobra luksusowe	119
Wykorzystanie elastyczności dochodowej	122
4.7. Wpływ inflacji na kształtowanie się popytu	122
4.8. Elastyczność podaży	123
4.9. Kto naprawdę płaci podatek?	124
Podsumowanie	126
Zadania sprawdzające	128

Rozdział 5

Decyzje konsumenta	130
5.1. Popyt konsumenta	130
Ograniczenie budżetowe	131
Linia ograniczenia budżetowego	132
Gusty	133
Maksymalizacja użyteczności a wybór konsumenta	139
5.2. Dostosowanie do zmian dochodu	143
Ścieżka wzrostu dochodu	145
5.3. Dostosowania do zmian cen	145
Zmiany cen a linia ograniczenia budżetowego	145
Efekt substytucyjny i efekt dochodowy	146
Mieszana elastyczność cenowa popytu	150
5.4. Rynkowa krzywa popytu	154
5.5. Dobra komplementarne i dobra substytucyjne	155
5.6. Świadczenia rzeczowe i świadczenia pieniężne	156

Podsumowanie	157
Zadania sprawdzające	159

Rozdział 6

Decyzje o podaży — wprowadzenie	165
6.1. Organizacja przedsiębiorstwa	166
6.2. Rachunki przedsiębiorstwa	167
Rachunki pozostające do spłaty	169
Kapitał i jego zużycie	169
Zapasy	170
Kredyty	172
Rachunki zasobów: bilans	172
Zyski	173
Koszt alternatywny a koszt księgowy	173
6.3. Maksymalizacja zysku w przedsiębiorstwie	175
Własność a kontrola	175
6.4. Finanse przedsiębiorstwa a władza w przedsiębiorstwie	176
Finanse czy władza?	177
Wrogie przejęcia	177
6.5. Decyzje produkcyjne przedsiębiorstwa	178
Minimalizacja kosztów	179
Krzywa kosztów całkowitych	179
Utag całkowity	180
Zysk	181
6.6. Koszt krańcowy i utarg krańcowy	181
Koszt krańcowy	182
Utag krańcowy	183
MR, MC i wybór wielkości produkcji	185
Koszt i utarg całkowity a koszt i utarg krańcowy	186
6.7. Krzywe kosztów krańcowych i utargu krańcowego	187
Zmiany kosztów	188
Przesunięcie krzywej popytu	189
Czy przedsiębiorstwa znają przebieg krzywych swoich kosztów krańcowych i utargu krańcowego?	189
Podsumowanie	190
Zadania sprawdzające	191

Rozdział 7

Koszty a wielkość podaży	193
7.1. Nakłady a wielkość produkcji	194
7.2. Koszty a wybór technologii	196
Czynnikochłonność produkcji	197
Ceny czynników produkcji a wybór metod wytwarzania	197

7.3.	Koszty całkowite, krańcowe i przeciętne w długim okresie	198
7.4.	Przychody ze skali produkcji	200
	Korzyści skali	201
	Niekorzyści skali	201
	Korzyści skali w praktyce	202
	Globalizacja, postęp techniczny i korzyści skali	204
7.5.	Koszty przeciętne a koszty krańcowe	206
7.6.	Decyzje produkcyjne przedsiębiorstwa w długim okresie	208
7.7.	Krzywe kosztów w krótkim okresie a prawo malejących przychodów krańcowych	209
	Koszty stałe i koszty zmienne w krótkim okresie	209
	Krańcowy produkt pracy a malejąca produktywność krańcowa	211
	Koszty krańcowe w krótkim okresie	214
	Koszty przeciętne w krótkim okresie	214
7.8.	Decyzje produkcyjne przedsiębiorstwa w krótkim okresie	217
7.9.	Koszty w krótkim i długim okresie	220
	Podsumowanie	221
	Zadania sprawdzające	223

Rozdział 8

Konkurencja doskonała i czysty monopol	225
8.1. Konkurencja doskonała	226
8.2. Decyzje produkcyjne przedsiębiorstwa w warunkach konkurencji doskonałej	228
Krzywa krótkookresowej podaży przedsiębiorstwa	228
Krzywa długookresowej podaży przedsiębiorstwa	230
Wejście i wyjście	231
Decyzje przedsiębiorstwa wolnokonkurencyjnego o podaży	231
8.3. Krzywe podaży gałęzi	233
Krzywa podaży gałęzi w krótkim okresie	233
Porównanie krzywej podaży gałęzi w krótkim i długim okresie	234
Pozioma krzywa długookresowej podaży gałęzi	236
8.4. Statyka porównawcza w przypadku gałęzi wolnokonkurencyjnej	237
Wzrost kosztów	238
Przesunięcie krzywej popytu rynkowego	240
8.5. Konkurencja na rynkach światowych	241
Stan równowagi na rynku krajowym	241
Wpływ zmian w gospodarce światowej na rynek krajowy	242
8.6. Czysty monopol: odwrotny przypadek skrajny	243
8.7. Wielkość produkcji zapewniająca monopolistę zysk maksymalny	243
Produkcja maksymalizująca zysk	246
Statyka porównawcza w przypadku monopolisty	248

8.8.	Produkcja i cena w warunkach monopolu i konkurencji doskonałej	248
	Porównanie gałęzi wolnokonkurencyjnej z monopolem wielozakładowym	248
	Porównanie monopolu jednozakładowego z gałęzią wolnokonkurencyjną	250
8.9.	Monopol nie ma krzywej podaży	251
	Monopol różnicujący ceny	252
8.10.	Monopol a postęp techniczny	255
	Podsumowanie	257
	Zadania sprawdzające	258

Rozdział 9

Struktura rynku i konkurencja niedoskonała		260
9.1.	Dlaczego struktury rynku różnią się?	261
	Fakty dotyczące struktury rynku	264
	Globalizacja i przedsiębiorstwa wielonarodowe	265
9.2.	Konkurencja monopolistyczna	267
9.3.	Oligopol i współzależność	269
	Korzyści ze zмовy	270
	Kartele	271
	Złamana krzywa popytu	271
9.4.	Teoria gier a decyzje współzależne	273
	Strategie dominujące	274
	Gry wielokrotne	276
9.5.	Funkcje reakcji	277
	Konkurencja typu Cournota	277
	Konkurencja typu Bertranda	280
	Porównanie modeli Bertranda i Cournota	281
	Renta pionierska	281
9.6.	Wejście i potencjalna konkurencja	283
	Rynki sporne	283
	Naturalne bariery wejścia	284
9.7.	Odstraszanie strategiczne kandydatów do wejścia	286
9.8.	Wnioski	290
	Podsumowanie	290
	Zadania sprawdzające	292

Rozdział 10

Rynek pracy		294
10.1.	Popyt przedsiębiorstwa na czynniki produkcji w długim okresie	296
10.2.	Popyt przedsiębiorstwa na pracę w krótkim okresie	298
	Monopol i monopson	301
	Zmiany popytu przedsiębiorstwa na pracę	303
10.3.	Krzywa popytu gałęzi na pracę	306

10.4. Podaż pracy	307
Indywidualna podaż pracy: czas pracy	308
Indywidualna podaż pracy: stopień aktywności zawodowej	310
Podaż pracy w gałęzi	314
10.5. Równowaga na rynku pracy w gałęzi	315
10.6. Dochody transferowe i renta ekonomiczna	317
10.7. Równowaga na rynku pracy: fikcja czy rzeczywistość?	320
Płace minimalne	320
Związki zawodowe	323
Efekty skali	323
„Swoi” i „obcy”	323
Płace efektywnościowe	324
10.8. Płace i zatrudnienie w Wielkiej Brytanii	325
Podsumowanie	326
Zadania sprawdzające	328

Rozdział 11

Różne rodzaje pracy	334
11.1. Różnice wydajności	336
Zależność zarobków od wieku i wykształcenia	337
Rynek pracowników z wyższym wykształceniem	338
Inwestowanie w kapitał ludzki: analiza kosztów i korzyści	340
Dokształcanie zawodowe a rozkład dochodów zależnie od wieku	342
Sygnalizacja	343
11.2. Dyskryminacja	346
Różnice płac między mężczyznami a kobietami	346
Dostęp do wykształcenia	348
Dyskryminacja rasowa	349
11.3. Związki zawodowe	351
Działalność związków	352
Przynależność do związków a różnice płac	355
Wyrównawcze różnice płac	357
Negocjacje i strajki	358
Podsumowanie	359
Zadania sprawdzające	360

Rozdział 12

Rynki czynników produkcji i podział dochodu	362
12.1. Kapitał rzeczowy	364
12.2. Ceny usług kapitału, stopy procentowe i ceny aktywów	365
Stopa procentowa i wartość zaktualizowana	367
Wycena wartości aktywów	368

Realna i nominalna stopa procentowa: inflacja i wartość zaktualizowana	371
Od czego zależy poziom realnej stopy procentowej?	372
12.3. Oszczędności, inwestycje i realna stopa procentowa	374
12.4. Popyt na usługi kapitału	376
Gałęziowa krzywa popytu na usługi kapitału	377
12.5. Podaż usług kapitału	377
Podaż usług kapitału w krótkim okresie	378
Podaż usług kapitału w długim okresie	378
12.6. Równowaga i procesy dostosowawcze na rynku usług kapitału	381
Procesy dostosowawcze na rynku usług kapitału	381
Procesy dostosowawcze w krótkim i długim okresie	382
12.7. Ceny dóbr kapitałowych	383
12.8. Ziemia i renta gruntowa	386
12.9. Podział zasobów ziemi między konkurencyjne zastosowania	387
12.10. Ponownie trochę faktów	389
12.11. Podział dochodów w Wielkiej Brytanii	390
Funkcjonalny podział dochodu	390
Podmiotowy podział dochodu	391
Podsumowanie	393
Zadania sprawdzające	395

Rozdział 13

Ryzyko i informacja	399
13.1. Indywidualne postawy wobec ryzyka	400
Malejąca użyteczność krańcowa	402
13.2. Ubezpieczenie a ryzyko	403
Pokusa nadużycia	406
Selekcja negatywna	407
13.3. Niepewność a dochody z posiadanych aktywów	408
13.4. Wybór portfela inwestycyjnego	411
Wybór między ryzykiem a zyskiem	411
Dywersyfikacja portfela	412
Dywersyfikacja w przypadku aktywów o skorelowanych dochodach	414
Współczynnik beta	415
Inne przypadki dywersyfikacji	417
13.5. Efektywne rynki aktywów	419
Weryfikacja teorii rynków efektywnych	419
Bąble spekulacyjne	422
13.6. Nieco więcej o ryzyku	423
Rynki asekuracyjne i rynki transakcji terminowych	423
Wyrównawcze różnice płac	425
Podsumowanie	427
Zadania sprawdzające	428

Rozdział 14

Gospodarka oparta na informacji	430
14.1. E-produkty	430
14.2. Konsumpcja informacji	431
Doświadczenie	432
Nadmiar informacji	434
Koszty zmiany	435
Efekty zewnętrzne sieci	437
14.3. Dystrybucja informacji	438
Cena produktów informacyjnych	440
Różnicowanie jakości	441
Sprzedaż w pakiecie	442
Konkurencja a współpraca	444
14.4. Ustanawianie standardów	445
14.5. Rekapitulacja	446
14.6. Rozkwit i upadek spółek internetowych	447
Bańki mydlane przy wycenie aktywów	449
Podsumowanie	451
Zadania sprawdzające	452

Część III**Ekonomia dobrobytu****Rozdział 15**

Ekonomia dobrobytu	457
15.1. Równość i efektywność	458
Równość	458
Efektywna alokacja zasobów	458
15.2. Konkurencja doskonała a efektywność w sensie Pareta	461
Równowaga w warunkach wolnej konkurencji	461
Równość a efektywność	464
15.3. Zakłócenia i rozwiązanie „drugie po najlepszym”	465
Opodatkowanie jako źródło zakłóceń	466
Rozwiązanie „drugie po najlepszym”	467
15.4. Zawodność rynku	469
15.5. Efekty zewnętrzne	471
Różnice między prywatnymi a społecznymi kosztami i korzyściami	472
Prawa własności a efekty zewnętrzne	474
15.6. Problemy środowiska naturalnego	477
Zanieczyszczenie powietrza	477
Zanieczyszczenie wód	477
Ocena polityki ochrony środowiska w Wielkiej Brytanii	478

Oddziaływanie za pomocą cen a ograniczenia ilościowe	478
Doświadczenia ze Stanów Zjednoczonych	481
15.7. Inne przypadki braku rynku: czas i ryzyko	481
15.8. Jakość, zdrowie i bezpieczeństwo	483
Udostępnianie informacji	484
Stanowienie norm	485
Podsumowanie	486
Zadania sprawdzające	488

Rozdział 16

Wydatki i dochody publiczne.	491
16.1. Podatki i wydatki publiczne w Wielkiej Brytanii	495
16.2. Państwo w gospodarce rynkowej	496
Dobra publiczne	496
Płatności transferowe a redystrybucja dochodów	500
Dobra społecznie pożądane i niepożądane	501
16.3. Zasady opodatkowania	502
Rodzaje podatków	502
Podatki a równość	503
Rozkład ciężaru podatku	503
Opodatkowanie, efektywność i marnotrawstwo	506
Czy podatki muszą powodować zakłócenia?	506
16.4. Opodatkowanie a ekonomia podażyowa	508
Krzywa Laffera	508
16.5. Samorządy lokalne	510
Zasady gospodarowania	510
16.6. Suwerenność ekonomiczna	511
16.7. Ekonomia polityczna: jak państwo podejmuje decyzje?	514
Środkowy głosujący	514
Handel głosami	515
Zobowiązanie i wiarygodność	517
Koordynacja polityki gospodarczej	518
Podsumowanie	519
Zadania sprawdzające	520

Rozdział 17

Polityka przemysłowa i polityka ochrony konkurencji.	522
17.1. Polityka przemysłowa	523
Własność intelektualna: wynalazki, patenty i prawa autorskie	523
Badania i prace rozwojowe	524

Międzynarodowa konkurencja strategiczna	526
Gałęzie wschodzące i gałęzie schyłkowe	526
17.2. Geografia ekonomiczna	529
17.3. Społeczny koszt monopolu	531
Monopol różnicujący cenę	536
Podział zysków monopolistycznych	536
Czy liberalizacja zawsze się opłaca?	537
17.4. Polityka ochrony konkurencji	538
Przepisy o ochronie konkurencji w Wielkiej Brytanii	539
Prawo o ochronie konkurencji Unii Europejskiej	539
Prawo o ochronie konkurencji w Wielkiej Brytanii	541
Brytyjska polityka ochrony konkurencji w praktyce	541
17.5. Fuzje	543
Fuzje przedsiębiorstw w praktyce	545
Polityka państwa wobec połączeń przedsiębiorstw	546
Podsumowanie	547
Zadania sprawdzające	548
Rozdział 18	
Czy warto sprywatyzować monopol naturalny?	550
18.1. Monopol naturalny	551
18.2. Znacjonalizowane gałęzie gospodarki	554
Decyzje inwestycyjne	554
Decyzje cenowe	555
Efektywność gospodarowania w znacjonalizowanych gałęziach gospodarki	560
18.3. Własność prywatna czy publiczna?	561
Bodźce dla menedżerów w sektorze prywatnym	561
Bodźce dla menedżerów w sektorze publicznym	562
Znaczenie własności	562
Wyprzedaż sreber rodzinnych?	565
18.4. Prywatyzacja w praktyce	565
18.5. Regulacja prywatnych monopolii	567
18.6. Inicjatywa „Prywatne Finansowanie”	571
Podsumowanie	574
Zadania sprawdzające	575
Rozwiązania zadań sprawdzających	577
Słownik pojęć	586
Indeks rzeczowy	612